

3. Sivistyslautakunta

1. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA muutos 2024	TA + MU 2024	Toteuma 01-06/2024	Jäljellä	Toteuma-%
Myyntituotot	149 121	147 775	0	0	82 808	64 967	56 %
Maksutuotot	312 613	376 664	0	0	159 746	216 918	42 %
Tuet ja avustukset	81 115	120 015	0	0	26 980	93 035	22 %
Muut toimintatuotot	-1 759	0	0	0	307	-307	0 %
TOIMINTATUOTOT	541 089	644 454	0	0	269 841	374 613	42 %
Henkilöstökulut	-7 107 489	-7 331 458	0	0	-3 873 540	-3 457 918	53 %
Palvelujen ostot	-2 211 703	-2 281 994	0	0	-1 135 367	-1 146 627	50 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-152 497	-184 850	0	0	-105 238	-79 612	57 %
Avustukset	-216 362	-258 500	0	0	-91 632	-166 868	35 %
Muut toimintakulut	-1 367 741	-1 398 117	0	0	-700 224	-697 893	50 %
TOIMINTAKULUT	-11 055 792	-11 454 919	0	0	-5 906 001	-5 548 918	52 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-10 514 703	-10 810 465	0	0	-5 636 160	-5 174 305	52 %

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Vastuualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinto jakautuu sivistyspalveluiden, opetuspalveluiden sekä varhaiskasvatuspalveluiden hallintoon. Sivistys- sekä opetuspalveluiden hallinnosta vastaa sivistysjohtaja ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinnosta varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoidontuki. Kunta maksaa lisäksi yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Varhaiskasvatusta tarjotaan Peiponpellon, Satumetsän ja Peuraniityn päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Opetuspalveluissa tarjotaan esi- ja perusopetusta vuosiluokkien 0–6 kouluissa Narvassa ja Ylämäellä sekä vuosiluokkien 0–9 yhtenäiskoulussa Kirkonkylällä.

Muu koulutus sisältää Pirkan opiston kansalaisopistopalvelut, jotka jakautuvat vapaaseen sivistystyöhön, musiikin taiteen perusopetukseen ja muuhun taiteen perusopetukseen. Pirkan Opisto on Vesilahden, Lempäälän, Pirkkalan ja Nokian yhteinen kansalaisopisto, jossa Nokian kaupunki toimii isäntäkuntana. Lisäksi Taito Pirkanmaa ry:n Vesilahden Käsiyö- ja muotoilukoulu Näpsä antaa laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevasta:

Varhaiskasvatuslain ja –suunnitelman muutokset (mm. asiakasmaksulaki, ilmoitusvelvollisuus, kolmitasoisien tuen järjestäminen, henkilöstömitoitus) ovat tuoneet viime vuosien voimakkaan muuttovoiton ja varhaiskasvatukseen osallistumisasteen kasvun ohella lisähaastetta palvelun

toteuttamiselle ja kehittämiselle. Käytännössä sääntelyn kiristyminen, laadun kehittäminen, asiakasmaksujen alentaminen ja palvelutarpeen kasvu näkyvät merkittävinä kulujen kasvuna, mutta samaan aikaan päiväkotien käyttöaste on parantunut ja varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden ovat alentuneet. Vesilahden kunnan varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt ovat laadukkaita, palvelun toteuttamiseen on saatu pätevää henkilöstöä ja asiakastyytyväisyys on korkeaa. Näistä kaikista tulee huolehtia myös jatkossa. Uuden päiväkodin hankesuunnittelu valmistui vuonna 2023, jolloin yleinen taloustilanne, rakennus- ja korkokustannusten voimakas nousu olivat kääntäneet Vesilahden kuntien välisen nettomuuton negatiiviseksi. Vuonna 2023 Vesilahden kunnassa myönnettyjen rakennuslupien määrä laski yli 50%,. Syntyvyys Vesilahden kunnassa on ollut vuosina 2018–2023 vuosittain keskimäärin 35 lasta, joten palveluverkon laajentaminen on tarpeellista tilanteessa, jossa muuttovoitto on jatkuvaa. Uusi päiväkotito voi olla siinä yksi merkittävä osatekijä.

Esi- ja perusopetuksessa vuosina 2024-2029 perusopetuksesta poistuvat ikäluokat ovat noin 30 oppilasta esiopetukseen tulevia ikäluokkia suurempia, joten oppilasmäärän pienenemisen jyrkkyyden ratkaisee mahdollinen muuttovoitto. Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna tämä johtaa ilman sopeutustoimia oppilaskohtaisten kulujen kasvuun. Myös koulujen oppimisympäristöt ovat pääosin kunnossa, mutta vuosina 2024–2025 niiden ylläpitoon ja kunnostukseen on varattu investointeihin noin miljoona euroa. Toiminnallisesti kehittämisen kohteina ovat tuen rakenteet ja joustava esi- ja alkuopetus sekä erityisesti oppilaiden hyvinvointi. Esiopetuksen muuttuminen kaksivuotiseksi etenee ja Vesilahdessa tulee ennakoita sen vaikutuksia sekä palveluverkon että toiminnan kannalta. Kouluterveyskysely on tuonut esiin huolestuttavia trendejä, joiden suunnan muuttamiseen opetus-, opiskeluhoitohenkilöstö sekä nuorisopalvelut ovat yhteistyössä ryhtyneet. Hyvinvointialueuudistus vei opiskeluhoitoon toiseen organisaatioon ja riittävästä resursseista sekä toimivista yhteistyörakenteista hyvinvointialueen kanssa on huolehdittava niin yksilö- kuin kuntatasolla. Orpon hallituksen hallitusohjelmassa kerrotaan 200 M€ lisäyksestä perusopetukseen, joiden turvin kaavillaan 2-3 vuosiviikkotunnin lisäämistä tuntikehykseen. On toivottavaa, että yleisen valtionosuuden yhteydessä maksettava rahoitus kattaa sen tuomien velvollisuuksien tuottamisen. Hallitusohjelman mukaisesti ollaan toteuttamassa myös oppimisen tuen uudistus, josta on tulossa hallituksen esitys vuoden 2024 loppuun mennessä. Tämän kustannusvaikutuksista ei ole vielä tietoa, mutta asiaa tulee seurata tarkasti.

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuustunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TA 2024	Toteuma 1-6/2024	TS 2025	TS 2026
Päiväkotien käyttöaste, vuoden ka.	Ei mitattu TP2022	77 %	80 %	73,8%	70 %	70 %
Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden, €/vuosi (ei sisällä mahdollisia uuden päiväkodin toimintakuluja)	Ei mitattu TP2022	12 132	12 643	6698	12 914	13 753

Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo, €/kk	Ei mitattu TP2022	89,41	100	85	100	100
Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset, €/vuosi (TA620 toimintakate/oppilasmäärä 1-9)	Ei mitattu TP2022	9 887	11 341	5731	11 960	13 071
Laskennallinen ryhmäkoko (oppilasmäärä jaetaan opetukseen käytetyllä opetusresurssilla ja saatu osamäärä kerrotaan opetussuunnitelman tuntijaon mukaisella tuntimäärällä)	Ei mitattu TP2022	16,8	17	16,2	16	15

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TA 2024	Toteuma TS 2025 1-6/2024	TS 2026
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	235	237	250	255	250
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	25	10	20	11	20
Osallistumisaste varhaiskasvatukseen	Ei mitattu TP2022	88 %	85 %	81%	85 %
Kunnallisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta	90 %	96 %	85 %	96%	85 %
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita lapsia varhaiskasvatuksessa %	Ei mitattu TP2022	9,3 %		9%	
Iltapäivätoimintaan osallistuvien 1.-2.lk oppilaiden % osuus	Ei mitattu TP2022	56,2 %	60 %	51,3%	60 %
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	55	54	53	54	37
Perusopetuksessa olevien lasten määrä	597	615	610	615	590
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita esi- ja perusopetuksessa %	Ei mitattu TP2022	21,5 %		21,1%	
Käsityö- ja muotoilukoulun tuntimäärä	540	520	540	Ei saatavilla	540

Pirkan opiston tuntimäärä	3 322	3 250	3 720	Ei saatavilla	3 720	3 720
---------------------------	-------	-------	-------	------------------	-------	-------

2. Vapaa-ajan palvelut

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA muutos 2024	TA + MU 2024	Toteuma 01-06/2024	Jäljellä	Toteuma-%
Myyntituotot	86 509	23 300	0	0	18 759	4 541	81 %
Maksutuotot	1 355	1 200	0	0	1 046	154	87 %
Tuet ja avustukset	96 311	120 235	0	0	168 157	-47 922	140 %
Muut toimintatuotot	21 621	18 200	0	0	7 843	10 357	43 %
TOIMINTATUOTOT	205 797	162 935	0	0	195 805	-32 870	120 %
Henkilöstökulut	-505 782	-517 004	0	0	-263 732	-253 272	51 %
Palvelujen ostot	-140 045	-135 247	0	0	-72 776	-62 471	54 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69 596	-72 600	0	0	-40 852	-31 748	56 %
Avustukset	-30 300	-27 000	0	0	-27 000	0	100 %
Muut toimintakulut	-231 571	-250 161	0	0	-123 899	-126 262	50 %
TOIMINTAKULUT	-977 294	-1 002 012	0	0	-528 259	-473 752	53 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-771 497	-839 077	0	0	-332 454	-506 622	40 %

Vastuhenkilö: Sivistryjohtaja

Vastuualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Vesilahden kunnan vapaa-ajan palveluihin kuuluu kunnan tarjoamat kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä näiden alla tapahtuva järjestöyhteistyö. Myös kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yhdyspintatyö kunnan sisällä, kuntien välillä, hyvinvointialueen kanssa, Vesilahden yhteisöjen, järjestöjen, seurojen ja kunnan toimielinten kanssa sisältävät vapaa-ajan vastuualueeseen.

Vapaa-ajan palveluiden keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen laadukkaiden ja vaikuttavien vapaa-aikatoimintojen sekä kuntalaisten osallistamisen avulla. Vapaa-ajan palveluissa pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä sekä häiriö- ja riskikäyttäytymistä. Vapaa-ajan palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja liikkumiseen.

Vesilahden kirjasto on yksi Pirkanmaan PIKI-kirjastoista. Kirjastopalvelut edistävät kirjallisuuden, taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä elinikäistä oppimista. Kirjasto tarjoaa monipuoliset tilat tapahtumiin, yhteisöllisyyteen ja järjestöyhteistyön toimintaan. Kirjastolla on myös merkittävä rooli kuntalaisten osallisuuden edistämisessä. Kulttuuripalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea kuntalaisten kulttuurihyvinvointia.

Liikuntapalvelut tarjoavat kuntalaiselle mahdollisuuden huolehtia omasta hyvinvoinnistaan monipuolisia liikuntalajeja harrastamalla niin omatoimisesti kuin ohjatusti. Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille palveluita hyvinvoinnin tueksi ja mielekästä tekemistä sekä tapahtumia vapaa-

ajalle. Nuorisopalveluilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten osallisuuden edistämässä sekä tarjoamalla vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorisovaltuuston toiminnan kautta.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevast:

Vapaa-ajan palveluiden merkitys kunnan toteuttamana hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on korostunut hyvinvointialueuudistuksen myötä. Vapaa-ajan palvelut ovat keskeinen toimija kunnan liikkumattomuuden vähentämiseen ja mielenterveyden edistämiseen kohdistuvassa strategisessa kärkihankkeessa, joiden tarve tulee selkeästi esiin kunnan hyvinvointisuunnitelman indikaattoreista ja kouluterveyskyselyn tuloksista.

Vapaa-ajan palvelut ovat onnistuneet hyvin hankehauissa, joiden turvin pystytään toteuttamaan monia "ylimääräisiä" palveluita. Tilanne on sinänsä myönteinen, mutta toimintojen hankevetoinen rahoitus sitoo resursseja hankehallintoon ja vaikeuttaa suunnitelmallista ja pitkäjänteistä palveluiden kehittämistä. Orpon hallitusohjelma leikkaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustuksia 125M€ vuoteen 2027 mennessä, joten hankerahoitus tulee vähenemään merkittävästi lähivuosina.

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuustunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TA 2024	Toteuma TS 2025 1-6/2024	TS 2026
Kirjaston toimintakulut € / asukas	65,82	74,08	80,00	39,54	78,00
Kokonaiskulut € / kirjaston laina	4,19	4,32	4,00	4,54	4,00
Liikuntapalveluiden toimintakulut € / asukas	43	46,01	38	27,47	36
Nuorisopalveluiden toimintakulut € / asukas	67,85	81,16	48	38,88	51
Kulttuuripalveluiden toimintakulut € / asukas	5,92	6,29	5,61	3,72	5,02

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TA 2024	Toteuma TS 2025 1-6/2024	TS 2026
Kirjaston kokonaislainaus / asukas	15,71	17,18	17,00	8,71	17,00
Aineistohankinnat € / asukas	7,9	8,59	8,89	6,60	8,79
Kirjaston fyysiset käynnit / asukas	6,03	7,31	12,00	4,34	12,00
Nuorisotilan käynnit / alle 29-vuotias	9,5	7,47	7,00	4,00	7,00
Liikunta-avustukset € / asukas	2,66	2,98	2,75	2,66	2,75

Nuorisovastukset € / asukas	0,67	1,05	0,7	0,66	0,7	0,7
Kulttuurivastukset € / asukas	2,66	2,68	2,75	2,66	2,75	2,75